

**UCHWAŁA NR XLV/1011/22
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 31 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023” za 2021 rok

Na podstawie art. 12 pkt 4 i art. 4 ust. 1 pkt 3a) oraz art. 92 ust.1 pkt 1 i ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz.920 ze zm.), w związku z art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.)

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2021 roku „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Załącznik do uchwały Nr XLV/1011/22
Rady Miasta Katowice
z dnia 31 marca 2022 r.

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021-2023
za 2021 rok

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA	5
CEL GŁÓWNY: ROZWIJANIE LOKALNEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	5
CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej.....	5
CEL SZCZEGÓŁOWY 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów.....	7
CEL SZCZEGÓŁOWY 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej.....	10
CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji.....	11
CEL SZCZEGÓŁOWY 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.....	17
CEL SZCZEGÓŁOWY 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej.....	20
CEL SZCZEGÓŁOWY 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	22
KOSZT REALIZACJI „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”	24
PODSUMOWANIE	25

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań powiatu należy między innymi:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym różne formy pieczy zastępczej rodzinnej bądź instytucjonalnej,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przez tworzenie grup wsparcia i udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenie rejestru danych o rodzinach zastępczych i kandydatach,
- finansowanie świadczeń należnych rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych oraz usamodzielnianym wychowankom.

W 2021 r. w mieście Katowice zadania organizatora pieczy zastępczej realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach funkcjonuje specjalnie do tego celu powołany Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zatrudniający wysoko wyspecjalizowaną kadre. Ponadto jeden koordynator zatrudniony jest w Dziale ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego (1 etat) w celu współpracy z zawodowymi rodzinami zastępczymi.

W 2021 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał 23 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 1 pedagoga i 9 psychologów, w tym 1 etat głównego specjalisty psychologa. W 2021 r. w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach pracowały łącznie 33 osoby.

Najważniejszym celem rodziny zastępczej jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego i sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem – osobiście, aż do czasu jego powrotu do rodziny pochodzenia, adopcji, usamodzielnienia lub zapewnienia opieki i wychowania w innej formie (np. w placówce leczniczej, resocjalizacyjnej albo w domu pomocy społecznej). W swoich działaniach rodzina zastępcza powinna mieć na względzie zwłaszcza podmiotowość dziecka oraz jego prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z krewnymi i innymi bliskimi osobami, zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodziny zastępcze dzielimy na:

- rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne.

Lp.	Rodziny zastępcze w Katowicach	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Rodziny zastępcze ogółem, w tym:	306*	306*
2	rodziny zastępcze spokrewnione	195	193
3	rodziny zastępcze niezawodowe	105	104
4	rodziny zastępcze zawodowe	8	11

*dwie rodziny pełnią funkcję jednocześnie rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej

Lp.	Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Katowic	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Dzieci w rodzinach zastępczych ogółem, w tym:	429	429
2	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	249	239
3	w rodzinach zastępczych niezawodowych	127	120
4	w rodzinach zawodowych	53	70

W okresie pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej (niezależnie od jej typu), każdemu dziecku zapewnia się ustabilizowane życie rodzinne i zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Poszanowanie prawa dziecka do utrzymania więzi z rodziną pochodzenia przejawia się ustaleniem terminarza odwiedzin rodziców, rodzeństwa bądź dziadków. Zależnie od dalszych losów dziecka, zawodowe rodziny zastępcze w okresie sprawozdawczym przyjmowały też wizyty kandydatów na rodziny adopcyjne i zastępcze.

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

W pogotowiu rodzinnym dziecko może zostać umieszczone na czas trwania sprawy opiekuńczej w sądzie - na podstawie tymczasowego postanowienia sądu. W przypadku pozostawionych przez matki noworodków, pogotowia rodzinne odbierają dzieci ze szpitala osobiście, na podstawie tymczasowego postanowienia sądu i skierowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Pogotowie rodzinne ma ponadto obowiązek przyjęcia dziecka doprowadzonego przez policję (częstokroć w godzinach wieczornych lub nocnych). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach każdorazowo zawiadamia sąd o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym. Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną (rodzice zrzekli się prawa do wychowania własnego dziecka lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej) są zgłaszane do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania odpowiednich rodzin adopcyjnych. Przypadki pozostawienia noworodka zgłaszane są do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach bezpośrednio przez szpitale. Na terenie Katowic w 2021 r. działały **3** pogotowia rodzinne. W ciągu całego 2021 r. w pogotowia rodzinnych przebywało łącznie **28** dzieci.

Zawodowe rodziny zastępcze (długoterminowe)

Zawodowe rodziny zastępcze sprawują długookresową pieczę zastępczą. Taka forma pieczy zastępczej jest najbardziej korzystnym rozwiązaniem, przede wszystkim dla wielodzietnych rodzeństw, które z powodu różnicy wieku nie miałyby szansy na wspólny pobyt w jednej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2021 r. na terenie Katowic funkcjonowało **5** rodzin zastępczych zawodowych, które pełniły pieczę zastępczą nad **25** dziećmi.

W 2021 r. rodziny zastępcze niezawodowe nie zgłosiły chęci przekształcenia w zawodową rodzinę zastępczą. Zgłosiła się jedna rodzina zainteresowana podjęciem funkcji zawodowej rodziny zastępczej, jednak uzyskała negatywną opinię z badań psychologiczno-pedagogicznych, a ponadto pomiędzy partnerami nie było zgody odnośnie przyjęcia do rodziny obcych dzieci.

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne zapewniają całodobową opiekę, wychowanie i pielęgnację dzieci chorych, niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, wymagających specyficznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych.

W 2021 r. w Katowicach nie funkcjonowała zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna i nie odnotowano zainteresowania tą formą pieczy zastępczej ze strony kandydatów.

Podsumowanie

W 2021 r. w zawodowych rodzinach zastępczych w Katowicach przebywało łącznie **53** dzieci, w tym **18** dzieci przyjęto w 2021 r.

Na 2022 r. zaplanowano zawarcie 3 kolejnych umów, zgodnie z „Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, co mogłoby spowodować zwiększenie przepływu dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych nawet do 70 rocznie.

CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA

CEL GŁÓWNY: ROZWIJANIE LOKALNEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej

1. Podejmowanie działań propagujących ideę rodzicielstwa zastępczego w mediach, stała informacja na stronie internetowej MOPS Katowice, organizacja wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze oraz kolportaż ulotek i plakatów na terenie miasta.

Jednym z zadań powiatu w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej jest tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych. W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, przy wsparciu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, przygotował kolejną edycję kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

Celem efektywnej promocji rodzicielstwa zastępczego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlecił firmie reklamowej zaprojektowanie gadżetów na podstawie zaproponowanej grafiki - tj. kubków ceramicznych, balonów, toreb typu non-woven oraz długopisów ekologicznych, które zostały częściowo rozdysponowane podczas akcji promocyjnych w 2021 roku.

Firma reklamowa wyprodukowała powyższe artykuły w ilościach:

- kubki – 200 szt.,
- torby non-woven – 500 szt.,
- balony – 500 szt.
- oraz długopisy – 500 szt.

Przeniesiona na miesiąc maj 2021 roku konferencja pn. „Rodzina zastępcza – dom, który łączy” w związku z trwającą pandemią COVID-19 i wynikającymi z niej obostrzeniami, nie odbyła się w planowanym terminie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach promował Rodzicielstwo Zastępcze podczas Pikniku Rodzinnego, który odbył się w dniu 31 lipca 2021 r. Organizatorem wydarzenia było Miasto Katowice. W trakcie Pikniku dystrybuowano ulotki promujące Rodzicielstwo Zastępcze pt. „Rodzina zastępcza – dom, który łączy” oraz poradniki pt. „10 pytań o rodzicielstwo zastępcze”. Ponadto dostępne były wyżej wymienione gadżety promocyjne.

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował współpracę z Fundacją Czerwone Noski – Kłown w Szpitalu. Jest to organizacja charytatywna, której misją jest niesienie śmiechu i humoru osobom potrzebującym radości. Fundacja ma także doświadczenie w pracy z dziećmi z rodzin zastępczych. Obecnie pandemia COVID-19 sprawiła, że duża część codziennej aktywności przeniosła się do świata wirtualnego, również artyści – kłowni, nie mogąc odwiedzać dzieci osobiście, realizowali swoje dotychczasowe działania on-line. W ramach „Noskowej E-linii” organizowane były wirtualne spotkania dla wszystkich chętnych dzieci powyżej 3 roku życia. Dzięki współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach i Fundacji w minionym okresie sprawozdawczym łącznie z akcji skorzystało 7 dzieci z katowickich rodzin zastępczych.

Ponadto w 2021 r. 3 wychowanków z 3 rodzin zastępczych wzięło udział w bezpłatnym kursie programowania scratch javascript Python, organizowanego przez Fundację Serigato w ramach projektu Hakersi. Jest to program przeznaczony do pomocy dla dzieci i młodzieży z pieczy zastępczej, placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz niepełnych i ubogich rodzin, którego celem jest inspiracja do nauki i poznawania świata nowych technologii, poprzez działania takie jak: przekazywanie komputerów do nauki zdalnej, organizacja „Hakersowych Korków” – zdalnych korepetycji z przedmiotów szkolnych, prowadzenie zdalnych kursów z nowych technologii np. programowania czy grafiki komputerowej.

Dodatkowo 2 dzieci z 2 rodzin zastępczych wzięło udział w konkursie „Świąteczna kartka z Hemmersbach kids Family”. Konkurs był organizowany przez Fundację Hemmersbach Kid’s Family dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. Małoletni byli zachęceni do stworzenia wyjątkowej świątecznej kartki, inspirowanej kolorami przewodnimi fundacji: żółtym, czerwonym, zielonym i granatowym.

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2021 r. stale dostępna była informacja, dotycząca warunków, jakie należy spełnić, aby ubiegać się o ustanowienie rodziną zastępczą. Osoby odwiedzające stronę internetową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mogły uzyskać podstawową wiedzę odnośnie procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, rodzajów rodzin zastępczych oraz świadczeń na rzecz rodzin zastępczych i dzieci w tych rodzinach umieszczonych.

W 2021 r. promocja rodzicielstwa zastępczego realizowana była poprzez reklamę w radiu, prasie, mediach społecznościowych, telewizji oraz poprzez ekspozycję reklamy na banerach i autobusach miejskich:

1. w okresie 01.09.2021r. - 20.10.2021 r. wyemitowano 300 razy 30-sekundowy spot promujący kampanię w TVP Katowice. Oglądalność we wrześniu wyniosła 1 472 045 osób natomiast w październiku 770 772 osób. Największa oglądalność spotu we wrześniu została zanotowana w dniu 11.09.2021 r. (sobota) - 53 538 osób, natomiast w październiku w dniu 08.10.2021 r. (piątek) - 32 157 osób;
2. w okresie 01.09.2021 r. - 31.12.2021 r. na 3 banerach wielopowierzchniowych ekspozycyjny był plakat promujący rodzicielstwo zastępcze. Banery zlokalizowane były na terenie miasta Katowice na ulicach: Warszawskiej, Powstańców oraz Szewskiej;
3. w okresie 01.09.2021 r. - 31.12.2021 r. na terenie Katowic oraz miast ościennych przemieszczały się 4 autobusy miejskie należące do PKM Katowice z reklamą promującą rodzicielstwo zastępcze (oklejony został cały tył każdego z ww. autobusów);
4. od 02.09.2021 r. po terenie miasta Katowice przemieszczał się również samochód służbowy należący do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, na którego drzwiach została naklejona reklama z grafiką promującą rodzicielstwo zastępcze.

W październikowym wydaniu informatora miejskiego pt. „Nasze Katowice” (nr 10) został zamieszczony artykuł dotyczący promocji rodzicielstwa zastępczego w Katowicach. W artykule czytelnicy mogli znaleźć informacje o działaniach prowadzonych przez tutejszy Ośrodek wraz z danymi do kontaktu dla osób zainteresowanych byciem rodziną zastępczą.

W dniu 4 listopada 2021 r., w ramach promowania idei rodzicielstwa zastępczego, główny specjalista - psycholog Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, wspólnie z dwójką zastępców dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Katowicach wzięło udział w nagraniu audycji radiowej Radia Katowice. W trakcie programu dyskutowano o tym jak społecznie odbierane są rodziny zastępcze i czy doświadczają społecznego odrzucenia ze względu na pełnioną przez siebie funkcję. W dalszej części programu mówiono również o tym, czym jest rodzina zastępcza i jakie warunki muszą spełniać kandydaci na rodzinę zastępczą.

Dnia 28 grudnia 2021 r. główny specjalista - psycholog Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w TVP Katowice w programie Aktualności udzielił wypowiedzi na temat rodzicielstwa zastępczego i różnic pomiędzy instytucjonalną a rodzinną pieczą zastępczą.

W roku sprawozdawczym, dzięki współpracy z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach, Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach oraz Akademią Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, promowano rodzicielstwo zastępcze poprzez dystrybucję plakatów. Do wszystkich wyżej wymienionych podmiotów przekazano łącznie 70 plakatów.

Ogółem w 2021 r. odnotowano 1 361 odsłon strony internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w części dotyczącej rodzicielstwa zastępczego.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba wykorzystanych druków reklamowych	Ulotki – 30 szt. Poradniki – 12 szt. Plakaty – 70 szt.	Ulotki – 50 szt. Poradniki – 02 szt. Plakaty – 50 szt.
2	Liczba odsłon zakładki dot. rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej MOPS	1361	1 400
3	Liczba wydarzeń promujących zastępcze rodzicielstwo	1 - Piknik Rodzinny 1 - Audycja radiowa 1 - Program TV 1 - Artykuł prasowy	1 - Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego 1- Piknik Rodzinny

Komentarz do powyższych danych:

Z przeprowadzonego w 2021 r. monitoringu efektywności prowadzonych form promocji wynika, iż do Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zwróciło się telefonicznie lub osobiście, z zapytaniem dotyczącym rodzicielstwa zastępczego, 47 osób (I kw. - 15 osób, II kw. - 15 osób, III kw. - 6 osób, IV kw. – 11 osób). Osoby te powzięły informacje na ten temat m.in. ze strony internetowej MOPS lub od pracownika MOPS, w tym pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, asystenta rodziny. Wielu zainteresowanych pozyskiwało informacje od innych osób, w tym kuratorów sądowych, adwokatów lub uzyskały je w instytucjach tj. Sąd, szkoła, Dom Dziecka, ośrodek adopcyjny.

Podkreślić należy, że na 2021 r. planowano szereg różnych działań na rzecz promowania rodzicielstwa zastępczego i w znacznie szerszym zakresie jednakże ograniczenia wynikające ze stanu epidemii uniemożliwiły ich realizację. W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie kontynuował aktywną kampanię na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów

1. Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w 2021 r. przystępowali do procesu kwalifikacyjnego.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach sporządzali opinie oraz gromadzili dokumentację w celu potwierdzenia spełniania warunków, wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z przepisu wynika, że pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom przebywającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone: zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe, umożliwiające dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego; właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań; wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Ponadto pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej może być powierzone wyłącznie osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba, tworząca tę rodzinę, musi wykazać stałe źródło dochodów.

Kandydaci spełniający powyższe warunki byli kierowani do udziału w szkoleniu.

W 2021 r. koordynatorzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach przeprowadzili analizę sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej i majątkowej **63 rodzin** (70 osób), deklarujących wolę ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą. Należy podkreślić, że w okresie sprawozdawczym na wniosek sądu 4 rodziny (4 osoby) były dwukrotnie opiniowane na rodzinę zastępczą niezawodową. Jednocześnie 9 rodzin (12 osób) przed rozpoczęciem procesu opiniowania zrezygnowało ze starań o ustanowienie ich rodziną zastępczą: 4 rodziny (4 osoby) w pełni uczestniczyły w procesie opiniowania, jednakże zrezygnowały ze starań o ustanowienie ich rodziną zastępczą; w przypadku 3 rodzin (4 osoby), które poddały się badaniom psychologiczno – pedagogicznym w IV kwartale 2021 r., opinia psychologiczno – pedagogiczna określająca ich predyspozycje i motywację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostanie wydana w I kwartale 2022 roku; ponadto wobec 2 rodzin (2 osoby), które uczestniczyły w procesie opiniowania i dla których zostały sporządzone opinie psychologiczno – pedagogiczne, postępowanie sądowe zostało zawieszono. Również z uwagi na zawieszenie postępowania przez sąd, nie przeprowadzono badań psychologiczno – pedagogicznych z 2 rodzinami (2 osoby), które wcześniej zgłosiły gotowość do udziału w procesie opiniowania. Dodatkowo 2 rodziny (2 osoby) ponownie poddały się procesowi opiniowania na wniosek sądu, który we wcześniejszym postępowaniu nie ustanowił ich rodziną zastępczą. W przypadku 4 rodzin (4 osoby) podjęto decyzję o niepoddawaniu ich ponownym badaniom psychologiczno – pedagogicznym z uwagi na zachowanie ważności poprzednich badań (do 2 lat), w związku z czym nie wydano nowych opinii psychologiczno – pedagogicznych.

Stosownie do art. 42 ust. 1 pkt 5b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, których predyspozycje oraz motywacje do pełnienia tej funkcji zostały potwierdzone opinią psychologa. W 2021 r. psycholodzy oraz pedagog Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne i pedagogiczne kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, na podstawie których sporządzano opinię psychologiczno – pedagogiczną.

Stosownie do treści art. 96 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoby, które chcą podjąć się wspierania placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie działań wychowawczych, a w szczególności przygotowania dziecka do samodzielnego życia, po uzyskaniu akceptacji dyrektora w/w placówki muszą jeszcze uzyskać pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2021 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach opiniował **2 rodziny** (3 osoby) jako kandydatów na rodzinę zaprzyjaźnioną, pełniącą funkcję wspierającą placówkę opiekuńczo-wychowawczą. W I kwartale 2021 r. wydano opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zaprzyjaźnionej dla 1 osoby, która uczestniczyła w badaniach psychologiczno – pedagogicznych pod koniec IV kwartału 2020 r.

2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny, zgodnie z programem szkolenia zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny. Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe kierowani byli na szkolenie prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom w Siemianowicach Śląskich.

Zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownicy merytoryczni Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzili

szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych przez sąd rodzin zastępczych spokrewnionych. Celem szkolenia było przygotowanie uczestników do pełnienia roli rodziny zastępczej, w tym do radzenia sobie z problemami dzieci i lepszego rozumienia ich potrzeb, a także dostarczenie rodzinom podstawowej wiedzy prawnej z zakresu pieczy zastępczej i prawa rodzinnego.

Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione było realizowane w formie grupowej, w dwóch edycjach – wiosennej i jesiennej.

W pierwszym półroczu 2021 r. przeprowadzono edycję wiosenną grupowego szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych. Odbyło się 5 spotkań z uczestnikami szkolenia. Szkolenie rozpoczęły i ukończyły z wynikiem pozytywnym 3 osoby. W drugim półroczu 2021 r. rozpoczęła się edycja jesienna szkolenia, w ramach której zrealizowano 6 spotkań z uczestnikami. Szkolenie rozpoczęło 8 osób, a z wynikiem pozytywnym ukończyło 7 osób.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	70*	66
	w tym		
	- liczba kandydatów spełniających warunki wynikające z art. 42 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	36	nie można przewidzieć ile osób spełni lub nie warunki określone w art. 42 ust.1 oraz ile osób zrezygnuje z udziału w procesie kwalifikacyjnym
	- liczba kandydatów niespełniających warunków wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	30	
- liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z udziału w procesie kwalifikacyjnym	4		
2	Liczba kandydatów, którym wykonano badania psychologiczno – pedagogiczne	70	66
3	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	53**	43
4	Liczba osób, którym wykonano badania psychologiczno - pedagogiczne do pełnienia funkcji wspierającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	3	1
5	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji wpierającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	1
6	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:	4	5
	- kandydaci na rodzinę zastępczą spokrewnioną	2	3
	kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową i zawodową	2	2
7	Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji	19	31

	rodziny zastępczej w tym z wynikiem pozytywnym:		
	kandydaci na rodzinę zastępczą spokrewnioną	10	20
	kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową i zawodową	9	11

*4 kandydatów zrezygnowało z udziału w procesie kwalifikacyjnym

**W I kwartale 2021 r. wydane zostały 4 opinie psychologiczno – pedagogiczne, dotyczące 4 rodziny (5 kandydatów), sporządzone na podstawie badań psychologiczno – pedagogicznych przeprowadzonych pod koniec 2020 roku.

Komentarz do powyższych danych:

Należy zaznaczyć, że w 2021 r., pomimo trwającego stanu epidemii, który mógł powodować trudności potencjalnych kandydatów na rodziny zastępcze w przystąpieniu do procesu opiniowania, zanotowano wzrost liczby osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W roku 2021 odnotowano także wzrost liczby rezygnacji z procesu opiniowania kandydatów na rodziny zastępcze. Spośród 53 rodzin, które poddały się procesowi opiniowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej wydał 28 opinii o kandydatach spełniających warunki z art. 42 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz 25 opinii o kandydatach, którzy nie dawali rękojmi należytego pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wśród w/w kandydatów zostały zawiązane 24 rodziny zastępcze, a w przypadku 14 rodzin postępowanie sądowe jest w toku, 2 rodziny zgłaszające gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej bez wskazania dziecka nawiązały kontakt z placówką opiekuńczo – wychowawczą.

Liczba osób, biorących udział w szkoleniach dla kandydatów na rodziny zastępcze, zależy od liczby kandydatów, którzy uzyskali pozytywną wstępną ocenę wypełniania warunków ustawowych, a także od ilości wydanych przez sąd postanowień ustanawiających rodziny zastępcze mimo braku wymaganego szkolenia. Na 2022 r. zaplanowano przeszkolenie podobnej liczby kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, jak w 2021 r. Forma szkoleń, organizowanych przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, zostanie dostosowana do liczby oraz indywidualnych potrzeb kandydatów zgłoszonych do przeszkolenia.

CEL SZCZEGÓŁOWY 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej

1. Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów, dotyczących osób:

- **zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,**
- **pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.**

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadził, aktualizował i uzupełniał dane w rejestrach. Obowiązek ten wynika z art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rejestry obejmują następujące dane:

- dane osobowe, w tym imię i nazwisko, data urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, stan cywilny,
- wykształcenie oraz zawód i miejsce pracy i źródła dochodu,
- dane o warunkach mieszkaniowych,
- data i wynik zaświadczenia lekarskiego oraz opinii z badań psychologicznych,
- ukończone szkolenia,
- liczba dzieci, pozostających pod opieką rodziny zastępczej,
- czy rodzina pełni funkcję zawodowej rodziny zastępczej.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jak również osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są obowiązkowo do poinformowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach o każdej zmianie

danych, gromadzonych w rejestrach. Ponadto osoby te mają obowiązek przedłożenia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa. Dane z rejestru Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na bieżąco przekazuje do Sądu Rejonowego w Katowicach.

W Katowicach nie funkcjonują rodzinne domy dziecka, a w 2021 r. żadna osoba nie ubiegała się i nie uzyskała kwalifikacji do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba przekazanych sądowi kart dot. kandydatów i funkcjonujących rodzin zastępczych	74	80
	w tym:		
	- osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej	67	75
	- osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej	7	5

Komentarz do powyższych danych:

W 2022 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej nadal będą na bieżąco aktualizowali dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz o osobach, które już sprawują pieczę zastępczą.

CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji

1. Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia sądu, a w przypadkach interwencyjnych, dziecko może być doprowadzone do zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego przez Policję albo Straż Graniczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, ma obowiązek gromadzenia i przekazywania rodzinom zastępczym szczegółowych informacji, dotyczących sytuacji prawnej i rodzinnej przyjmowanego dziecka. Ponadto rodzina zastępcza w miarę możliwości powinna mieć zapewniony kontakt z dzieckiem jeszcze przed jego umieszczeniem w tej rodzinie.

W 2021 r. sąd ustanowił **33 nowe rodziny** zastępcze spokrewnione i niezawodowe, zamieszkałe w Katowicach, w których umieszczono łącznie **41 dzieci**. W 2021 r. rozwiązano 2 spośród tych rodzin zastępczych – jedną z powodu osiągnięcia pełnoletności przez matkę naturalną dziecka, a drugą z powodu zmiany zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych względem dziecka i umieszczenia go w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Rodziny te w tym samym roku zostały ponownie zawiązane dla tych samych dzieci. Ponadto do jednej już funkcjonującej niezawodowej rodziny zastępczej napłynęło jedno nowe dziecko.

W 2021 r., 3 rodziny zastępcze, sprawujące opiekę nad 4 dziećmi, przeprowadziły się do Katowic z innych powiatów, a 3 rodziny zastępcze, sprawujące opiekę nad 3 dziećmi wyprowadziły się z Katowic.

Jedynie zawodowe rodziny zastępcze, w tym pogotowia rodzinne, nie miały możliwości wcześniejszego nawiązania kontaktu z dziećmi, które do tych rodzin były przyjmowane. Informacje odnośnie sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci przyjętych do pogotowia rodzinnych i innych zawodowych rodzin zastępczych, przekazywano rodzinom niezwłocznie po przyjęciu dziecka, a w przypadku dzieci z rodzin, które wcześniej nie były znane pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach (nie korzystały z żadnej formy wsparcia) – informacje przekazywano zawodowym rodzinom zastępczym w miarę ich

pozyskiwania. W 2021 r. do **3 pogotowi rodzinnych** przyjęto **13 dzieci**. Pozostałe zawodowe rodziny zastępcze w 2021 r. przyjęły **5 dzieci**.

Art. 38 a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazuje przekazanie rodzinie zastępczej dokumentów, dotyczących przyjmowanego do rodziny dziecka. Rodzinom zastępczym należy udostępnić:

- odpis aktu urodzenia,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka,
- dokumentację szkolną,
- diagnozę psychofizyczną,
- informację o specjalnych potrzebach edukacyjnych przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka,
- plan pracy z rodziną lub informacja o sytuacji rodziny dziecka.

W celu realizacji powyższego zadania, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mają prawo do uzyskania informacji oraz otrzymania lub wglądu do wszelkiej dostępnej dokumentacji, w tym prawnej i medycznej, dotyczącej dziecka. W 2021 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadzili i przekazywali nowo ustanawianym rodzinom zastępczym wymaganą prawem dokumentację dzieci. Należy jednak podkreślić, że w przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych, dokumentacja dzieci zazwyczaj znajdowała się w posiadaniu rodziny zastępczej jeszcze przed jej ustanowieniem przez sąd.

Rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin zastępczych, zamieszkałych na terenie Katowic, wyznacza Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach - jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba legitymująca się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na dowolnym kierunku, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji oraz posiadająca co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną (także jako rodzina zastępcza). Zadania koordynatora szczegółowo opisuje art. 77 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który wymienia między innymi udzielenie pomocy w realizacji pieczy zastępczej, przygotowanie planu pomocy dziecku i zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym – psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Koordynator obejmuje też swoim wsparciem pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2021 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach współpracowali z **296 spokrewnionymi i niezawodowymi rodzinami zastępczymi** oraz ze **141 usamodzielnianymi wychowankami**. Ponadto koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Działu ds. Rodzin z Dziećmi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował w 2021 r. z **8 zawodowymi rodzinami zastępczymi**, **2 rodzinami zastępczymi niezawodowymi** i **1 usamodzielnianym wychowankiem**.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych w 2021 r. przebywało łącznie **376 dzieci**, a w rodzinach zawodowych **53 dzieci**.

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach przeprowadzili badanie potrzeb szkoleniowych funkcjonujących rodzin zastępczych, na podstawie którego wybrano tematy szkoleń do realizacji w 2021 r. W związku z tym, w październiku 2021 r. przeprowadzono grupowe szkolenie dla rodzin zastępczych: „**Przemoc domowa: Zapobiegać – Pomagać – Karać**”, które odbyło się w formie stacjonarnej. Szkolenie było prowadzone przez Podkomisarz Adriannę Mazur z Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Katowicach, przy udziale psychologa Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i miało formę wykładową z możliwością bieżącego zadawania pytań prowadzącym. Głównym celem szkolenia było wzbogacenie wiedzy na temat przemocy domowej, nakazu lub zakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego najbliższego otoczenia. Szczególną uwagę skupiono na problemie porwań wśród dzieci oraz na czynnikach, chroniących dziecko przed nadużyciami. Zaprezentowano film psychoedukacyjny „#nieBajka o porwaniu”. W szkoleniu wzięło udział 5 osób, w tym: 3 osoby z 3 rodzin spokrewnionych, 1 osoba z 1 rodziny niezawodowej, 1 osoba z 1 rodziny zawodowej.

Inną formą wspierania rodzin zastępczych w ich codziennym funkcjonowaniu jest udział w grupach wsparcia. Adresatami grupy wsparcia organizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach są rodziny zastępcze spokrewnione. Rodzice zastępczy w 2021 r. wyrażali potrzebę uzyskiwania wsparcia psychologicznego i edukacji psychologicznej, związanej ze specyfiką wychowywania dzieci w rodzinie zastępczej.

W 2021 r. spotkania wspierające dla rodzin zastępczych spokrewnionych dawały możliwość dalszego rozwoju nabytych kompetencji oraz dzielenia się swoim doświadczeniem, związanym z rodzicielstwem zastępczym. Podejmowano zagadnienia, wynikające z bieżących doświadczeń uczestników i pojawiających się trudności wychowawczych. Rodzinom dostarczano treści, służące wzmocnieniu ich kwalifikacji, rozwojowi osobistemu oraz poszukiwaniu zasobów i strategii zaradczych. Spotkania były prowadzone przez psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Z uwagi na stan epidemii spotkania grupy wsparcia odbywały się nieregularnie. O terminach spotkań rodziny zastępcze były informowane na bieżąco przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Dodatkowo w 2021 r. grupę wsparcia dla rodzin zastępczych prowadziło Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom w Siemianowicach Śląskich, zapewniając wzajemną wymianę doświadczeń, rozwijanie kompetencji wychowawczych i minimalizowanie pojawiających się problemów.

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków z terenu Katowic realizowane było przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, zatrudniający wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną psychologów i pedagoga. W ramach poradnictwa diagnozowano problemy rodzin zastępczych, ich zasoby i bariery oraz udzielano specjalistycznego wsparcia, w tym pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Celem prowadzonego w 2021 r. poradnictwa specjalistycznego było wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu powierzonej im funkcji, wzmocnienie poczucia ich odpowiedzialności za wychowywanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz problemów dzieci, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodzin zastępczych, podniesienie świadomości rodziny poprzez zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby jej członków. Rodzinom zastępczym udzielano również wsparcia w radzeniu sobie z pojawiającymi się kryzysami czy problemami. Poradnictwo dla młodzieży miało z kolei na celu wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości oraz naukę budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

W związku z koniecznością dostosowania się do wprowadzanych obostrzeń, organizacji nauki zdalnej dzieci, radzenia sobie z sytuacją kryzysową w okresie stanu epidemii oraz z powodu pojawiającego się u niektórych osób lęku o własne zdrowie, pracownicy udzielali porad rodzinom zastępczym i wychowankom zarówno w formie osobistego kontaktu, jak też telefonicznych oraz online.

2. Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych, w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępczej niezawodowe i zawodowe są zobowiązane do przedstawiania co dwa lata opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawionej przez psychologa.

W okresie od stycznia do grudnia 2021 r. psycholodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne rodzicom zastępczym pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Na podstawie wyników badań sporządzano opinię, określającą predyspozycje i motywację rodziców zastępczych do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej.

3. Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej.

W 2021 r. nastąpiła waloryzacja świadczeń dla rodzin zastępczych, w związku z czym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przyznawał i realizował na rzecz rodzin zastępczych następujące świadczenia:

- świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej w kwocie **746,00 zł** miesięcznie,
- świadczenie na utrzymanie dziecka umieszczonego w zawodowej i niezawodowej rodzinie zastępczej w kwocie **1131,00 zł** miesięcznie,
- dodatek na dziecko niepełnosprawne w kwocie **227,00 zł** miesięcznie,
- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, zgodnie z polityką świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w kwocie **500,00 zł** jednorazowo w przypadku wypoczynku trwającego bez przerwy przez co najmniej 14 dni,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka – jednorazowo w kwocie wynikającej ze zgłoszonych przez rodzinę zastępczą niezbędnych potrzeb, których zaspokojenie nie było możliwe z bieżących świadczeń na utrzymanie dziecka,
- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego,
- środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej w kwotach zależnych od przedstawionych dowodów poniesionych kosztów oraz od liczby osób wspólnie zamieszkujących,
- świadczenie dla zawodowej rodziny zastępczej na pokrycie kosztów, związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu, w kwocie zależnej od poniesionych kosztów i możliwości finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach,

Ponadto rodzinom zastępczym w 2021 r. przysługiwał dodatek wychowawczy dla każdego umieszczonego dziecka w kwocie 500,00 zł miesięcznie, wypłacany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz świadczenie Dobry Start (300 zł na zakup wyprawki szkolnej) – świadczenie w 2021 r. realizowane było przez ZUS. Zarówno dodatek wychowawczy, jak i Dobry Start to świadczenia, które nie wynikają z „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, dlatego nie zostały ujęte w tabeli mierników. Dodatkowo w 2021 r. dzieci z rodzin zastępczych korzystały z bonu turystycznego, którego aktywację także prowadzi ZUS.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawodowe rodziny zastępcze na podstawie zawartych umów otrzymują wynagrodzenie. Jednocześnie na podstawie Uchwały nr XX/455/12 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie podwyższenia wysokości kwoty wynagrodzenia przysługującego rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka (Dz.U. Województwa Śląskiego z 2012 r., poz. 1826), po roku od przyjęcia pierwszego dziecka do zawodowej rodziny zastępczej, wynagrodzenie ulega zwiększeniu o kwotę 1500,00 zł miesięcznie pod warunkiem uzyskania przez zawodową rodzinę zastępczą pozytywnej oceny organizatora pieczy zastępczej.

W 2021 r. na wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych (wraz z obowiązkowymi obciążeniami pracodawcy w postaci składek na ubezpieczenia społeczne oraz składek na Fundusz Pracy i PPK), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wydatkował kwotę **580 812,12 zł**.

W przypadku pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej jednocześnie więcej niż 3 dzieci, na podstawie art. 57 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina ma prawo do pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przy opiece nad dziećmi. W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał na podstawie umów zleceń **12** osób do pomocy zawodowym rodzinom zastępczym. Osoby te za wykonane usługi otrzymywały wynagrodzenie w kwocie 18,30 zł brutto za każdą godzinę, a ich zadaniem było nie tylko krótkotrwałe sprawowanie opieki nad dziećmi (np. w czasie, gdy zawodowa rodzina zastępcza była z dzieckiem na rehabilitacji lub u lekarza), ale także wyjście z dzieckiem na plac zabaw, wykonanie prania, sprzątanie mieszkania, drobne zakupy, inne prace pomocnicze. Na wynagrodzenia dla osób pomagających zawodowym rodzinom zastępczym w 2021 r. przeznaczono **248 902,55 zł**.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy	24	21

	zastępczej		
2	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora, sprawujących opiekę nad dziećmi oraz osobami, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej i nadal w niej pozostają, w tym : - rodziny, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	306 3	306 -
3	Liczba dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych (z wyjątkiem zawodowych), w tym: - liczba dzieci, które decyzją sądu zostały w danym roku kalendarzowym umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, -w tym dzieci, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	376 41 4	359 40 -
4	Liczba osób, którym wykonano badania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej	75*	63
	Liczba wydanych opinii	54	47
5	Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach dla funkcjonujących rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych	5	10
	Liczba przeprowadzonych szkoleń	1	2
6	Liczba spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych	4	7
7	Liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad indywidualnych (psychologicznych, pedagogicznych i prawnych)	329**	350
8	Wydatki na utrzymanie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w danym roku kalendarzowym	1 712 119,71 zł	1 771 223,00 zł
9	Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym:	4 216 929,28 zł	4 024 142,00 zł
	- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów, związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	16 905,00 zł	20 000,00 zł
	- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	3 979 605,71 zł	3 754 350,00 zł
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne	90 718,50 zł	89 892,00 zł
	- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	8 900,00 zł	15 000,00 zł
	- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	114 552,18 zł	128 900,00 zł

- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu	6 247,89 zł	16 000,00 zł
---	-------------	--------------

* W 2021 r. zostały wydane 4 opinie (dotyczące 5 osób), które sporządzono na podstawie badań psychologicznych przeprowadzonych w 2020 r.

** W okresie od stycznia do grudnia 2021 r. psychologzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzili także poradnictwo specjalistyczne dla zawodowych rodzin zastępczych oraz dla dzieci w nich umieszczonych, w ramach którego udzielono 2 porad jednej rodzinie zawodowej (łącznie poradnictwem objęte zostały 2 osoby).

Komentarz do powyższych danych:

W 2021 r. w związku ze stanem epidemii 9 osób z 6 rodzin zastępczych odmówiło poddania się badaniom psychologicznym. Spotkanie z 1 rodziną (1 osobą), która powinna poddać się badaniom pod koniec 2020 r., zostało ustalone w I kwartale 2021 roku, jednakże rodzina nie stawiła się. W 2021 r. na ponowne (po upływie 2 lat) badania psychologiczne nie stawiły się 2 rodziny zastępcze (2 osoby), które wcześniej deklarowały gotowość udziału. Powodem powyższego była sytuacja zdrowotna, która uniemożliwiła uczestnictwo w badaniach. Dodatkowo 1 rodzina (2 osoby), której termin ważności badań predyspozycji i motywacji upłynął w 2021 r., odmówiła poddania się badaniom wskazując, że wychowanek w najbliższym czasie rozpocznie proces usamodzielnienia i tym samym opuści rodzinę zastępczą. Ponadto jeden z małżonków tworzących inną rodzinę zastępczą nie przystąpił do badań psychologicznych w związku ze zobowiązaniami zawodowymi, dlatego opinia dotycząca predyspozycji i motywacji została wydana tylko dla jednej osoby.

Badania predyspozycji i motywacji do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej wykonywane są przez psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zgodnie z harmonogramem, wynikającym z terminów ustawowych. Działania będą kontynuowane w 2022 r.

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach opracowywali tematy szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych oraz sporządzali harmonogramy szkoleniowe na podstawie zgłaszanych przez rodziny zastępcze potrzeb szkoleniowych. Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

W 2021 r. obserwowano mniejsze niż dotąd zainteresowanie rodzin zastępczych spokrewnionych udziałem w grupie wsparcia, realizowanej przez pracowników Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Rodziny zastępcze, zapraszone do udziału w grupie wsparcia, odmawiały udziału z obawy o swój stan zdrowia i możliwość zarażenia się koronawirusem. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco informowali rodziny o możliwości uzyskania wsparcia, także w formie grupowej.

W 2021 r. w porównaniu do lat poprzednich, zauważa się spadek liczby porad psychologiczno-pedagogicznych udzielonych rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom, co było spowodowane wakacjami na stanowisku psychologa i problemami z zatrudnieniem osób spełniających wymogi formalne (brak ofert). Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 r. nadal będą informowali rodziny zastępcze o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów (psychologów, pedagoga, terapeuty, mediatora i prawnika) w różnych działach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej). Psychologzy i pedagog towarzyszyli też koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej podczas wizyt w rodzinach zastępczych, udzielając porad bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie kontynuował dobre praktyki w postaci poradnictwa specjalistycznego w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych oraz w formie grup wsparcia, jako efektywne formy wsparcia rodzin zastępczych w ich codziennym funkcjonowaniu.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka albo zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej. Zapewnia mu dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych oraz zapewnia dziecku kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, jak również dba o rozwój uzdolnień i zainteresowań.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2022 r. będzie kontynuował działania, mogące zapewnić lepsze funkcjonowanie zawiązywanych rodzin zastępczych, w tym zwłaszcza indywidualne poradnictwo specjalistyczne i grupy wsparcia, a także szkolenia dla funkcjonujących rodzin zastępczych.

CEL SZCZEGÓŁOWY 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych

- 1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. W celu zapewnienia możliwości pobytu dziecka w rodzinie zastępczej do usamodzielnienia, wiek kandydatów nie powinien przekraczać 55 lat.**

W celu zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Katowic pieczy zastępczej w rodzinnych formach, niezbędny jest stały rozwój sieci rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Wszyscy kandydaci, zgłaszający swoją gotowość do rozpoczęcia procesu kwalifikacyjnego i ubiegania się o ustanowienie rodziną zastępczą, jeszcze przed skierowaniem na szkolenie uzyskują pełną informację o rodzajach rodzin zastępczych, w tym – o rodzajach zawodowych rodzin zastępczych i możliwości ubiegania się o zawarcie umowy.

- 2. Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze.**

Możliwość przekształcenia niezawodowej rodziny zastępczej w zawodową reguluje art. 54 oraz art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przekształcenie jest możliwe pod warunkiem:

- pozytywnej opinii z badań psychologiczno-pedagogicznych, przeprowadzonych przez psychologa Działu ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego w związku ze złożonym wnioskiem,
- pozytywnej oceny posiadanych warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej, odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci, sporządzonej po wizycie pracowników Działu ds. Rodzin z Dziećmi,
- pozytywnej oceny dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydanej na potrzeby przekształcenia,
- wyrażenia zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy, przy czym łączna liczba dzieci przebywających w tej rodzinie zastępczej po przekształceniu nie może przekraczać 3.

Warunki niezbędne do przekształcenia rodziny zastępczej, zawarte w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”:

- wiek kandydatów nieprzekraczający 55 lat (organizator pieczy zastępczej bierze pod uwagę wiek kierowanych do rodziny dzieci, aby było możliwe usamodzielnienie wychowanków przed przejściem zawodowej rodziny zastępczej na emeryturę),
- pozytywna ocena rodziny zastępczej, wystawiona przez dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydana na potrzeby przekształcenia,
- pozytywna opinia z badań psychologiczno-pedagogicznych, przeprowadzonych przez psychologa w związku ze złożonym wnioskiem o przekształcenie,
- pozytywna ocena warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci,
- wyrażenie przez rodzinę zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy, a po ich przyjęciu - sprawowanie pieczy łącznie nad nie więcej niż 3 dzieci; w przypadku skierowania rodzeństwa łączna liczba dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej (za zgodą zawodowej rodziny zastępczej) może być wyższa.

Na 2021 r., zgodnie z „Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, przyjęto następujące limity zawierania umów:

- a) dla nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych:
 - 2 nowe umowy,
- b) dla rodzin zastępczych zawodowych, przekształconych z rodzin zastępczych niezawodowych:
 - 1 umowa.

W przypadku rozwiązania którejkolwiek z umów, możliwe jest zawarcie dodatkowych umów w celu utrzymania zakładanej liczby zawodowych rodzin zastępczych.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco monitorują sytuację poszczególnych niezawodowych rodzin zastępczych. W przypadku spełniania przez niezawodową rodzinę zastępczą warunków do przekształcenia w zawodową, koordynatorzy informują rodzinę zastępczą o takiej możliwości, a także o koniecznej zgodzie na przyjęcie 2 dzieci, wskazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. W 2021 r. żadna z niezawodowych rodzin zastępczych nie wyraziła zainteresowania przekształceniem w zawodową rodzinę zastępczą. Ponadto do Działu ds. Rodzin z Dziećmi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2021 r. zgłosiła się 1 rodzina (2 osoby) – kandydaci na zawodową rodzinę zastępczą. Rodzina zrezygnowała z kontynuowania procesu kwalifikacyjnego z powodu negatywnej opinii z badań psychologiczno-pedagogicznych oraz z powodu niezgody odnośnie przyjęcia do domu obcych dzieci.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej działu ds. Rodzin z Dziećmi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który prowadzi pracę z zawodowymi rodzinami zastępczymi, w 2021 r. pracował z **8 zawodowymi rodzinami zastępczymi**. Na dzień 31 grudnia 2021 r. w zawodowych rodzinach zastępczych przebywało łącznie **33 dzieci**. Ponadto koordinator Działu ds. Rodzin z Dziećmi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach pracował z 2 niezawodowymi rodzinami zastępczymi, w których przebywało 1 dziecko i 1 ucząca się, pełnoletnia wychowanka oraz z 1 usamodzielnianym wychowankiem.

W 2021 r. z powodu stanu epidemii zawodowe rodziny zastępcze były nadal zobowiązane do bezwzględnie przestrzegania reżimu sanitarnego oraz zaleceń dla instytucji pieczy zastępczej, wydanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia, Państwową Inspekcją Sanitarną oraz Rzecznikiem Praw Dziecka. Wszystkie zawodowe rodziny zastępcze korzystały ze środków dezynfekujących oraz ze środków osobistej ochrony, pomieszczenia mieszkalne były regularnie wietrzone i dezynfekowane. Stan zaopatrzenia zawodowych rodzin zastępczych w niezbędne artykuły (maseczki, rękawiczki jednorazowe, płyny i żele dezynfekujące, mydło bakteriobójcze) był na bieżąco monitorowany przez koordynatora. W przypadku choroby opiekuna, środki ochrony osobistej stosowane były na co dzień także w domu, zwłaszcza w kontakcie ze zdrowymi członkami rodziny i dziećmi. Z kolei w okresie choroby dziecka, zawodowe rodziny zastępcze stosowały środki ochrony osobistej oraz starały się w miarę możliwości ograniczyć kontakty chorego z pozostałymi dziećmi. Rodzice biologiczni, którzy zachowali ograniczoną władzę rodzicielską, byli informowani o wszelkich terminach wizyt i konsultacji lekarskich, o ustalonym terminie przyjęcia dziecka do szpitala oraz o terminach rehabilitacji, a także mieli możliwość osobistego uczestniczenia w tych działaniach, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego.

Przebywające w zawodowych rodzinach zastępczych dzieci w wieku szkolnym, zależnie od aktualnych obostrzeń, korzystały z możliwości samodzielnego poruszania się poza miejscem zamieszkania, w tym w celu wyjścia na podwórko lub plac zabaw oraz w celu odwiedzin u rodziców i innych bliskich osób. W okresie wakacji letnich dzieci w wieku szkolnym skorzystały z możliwości wyjazdu na kolonie i obozy, ponadto zawodowe rodziny zastępcze organizowały indywidualne pobyty, wraz z umieszczonymi dziećmi, poza miastem. W trakcie roku szkolnego wychowankowie objęci byli nauką zdalną i okresowo - stacjonarną. W celu realizacji obowiązku szkolnego dzieci korzystały z komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów i smartfonów.

Sytuacja prawna dzieci małych, tj. do 3 roku życia, w około 90% została uregulowana, a pozostałe - oczekiwały na zakończenie spraw sądowych. W związku z tym, zależnie od sposobu pracy Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach, dopuszczono możliwość osobistych kontaktów rodzin adopcyjnych z dziećmi, pod warunkiem okazania przez kandydatów ujemnego wyniku badania na obecność wirusa SARS-CoV2. Spotkania w miarę możliwości organizowano poza miejscem zamieszkania zawodowej rodziny zastępczej, z zachowaniem ogólnie przyjętych zasad i zaleceń związanych ze stanem epidemii - między innymi w parkach na placach zabaw, na podwórku lub w przydomowym ogrodzie.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba kandydatów i wniosków		

	o przekształcenie w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	1*	3
	- liczba kandydatów pozytywnie zaopiniowanych,	0	3
	-liczba kandydatów negatywnie zaopiniowanych,	1	-
	- liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z ubiegania się o status zawodowej rodziny zastępczej	1	-
2	Liczba zawodowych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym: - liczba zawartych umów w danym roku kalendarzowym	8 0	11 3
3	Liczba dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych, w tym: - liczba dzieci przyjętych w danym roku kalendarzowym	53 18	70 35
4	Średni koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej/rodzinnym domu dziecka, w tym: - koszt wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz rodzin pomocowych i osób zatrudnionych do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego - wydatki na świadczenia, udzielone zawodowym rodzinom zastępczym	3 259,24 zł 829 714,67 zł 584 795,01 zł**	wartość wskaźnika jest zależna od ilości dzieci oraz okresu pobytu każdego dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej 1 025 615,00 zł 658 315,00 zł **

*kandydatka zrezygnowała z ubiegania się o status zawodowej rodziny zastępczej po uzyskaniu negatywnej opinii z badań psychologiczno-pedagogicznych

** kwota świadczeń wypłaconych zawodowym rodzinom zastępczym zawiera się w kwocie świadczeń dla rodzin zastępczych ogółem

Komentarz do powyższych danych:

Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych powinien prowadzić do powstawania nowych miejsc opieki i wychowania dla małych dzieci, które z racji wieku lub niepełnosprawności nie mogą być umieszczone w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Jednocześnie zawodowe rodziny zastępcze dają możliwość wielokrotnego wykorzystania każdego miejsca, ponieważ rotacja dzieci w tych rodzinach jest znacznie większa niż w niezawodowych rodzinach zastępczych.

W celu dalszego poszerzenia oferty zawodowej rodzinnej pieczy zastępczej konieczne jest regularne zawieranie nowych umów oraz w miarę możliwości przekształcanie prawidłowo funkcjonujących niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe. Konieczne jest również pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, którzy mogliby przejmować stałą pieczę zastępczą nad dziećmi, zwalnianymi z zawodowych rodzin zastępczych, zwłaszcza z pogotowi rodzinnych.

Mimo, iż rocznie kilkadziesiąt rodzin otrzymuje pozytywną opinię dla kandydatów na rodziny zastępcze, to w 2021 r. żadna z nich nie była zainteresowana utworzeniem zawodowej rodziny zastępczej. Jako barierę kandydaci wskazują konieczność rezygnacji z pracy zawodowej przez osobę, która będzie pobierała wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej, brak gotowości do rozstań z kolejnymi podopiecznymi, dużą rotację dzieci oraz konieczność objęcia opieką w tym samym czasie nie mniej niż 3 dzieci.

CEL SZCZEGÓŁOWY 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej

1. Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z Sądem Rejonowym w Katowicach, informując o całokształcie sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzali oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Szczegółowe zasady dotyczące oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, uregulowane zostały w Rozdziale 4 powołanej ustawy.

Rodzinna piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną pochodzenia w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie art. 77 ust. 3 p. 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mają obowiązek zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2021 r. do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach zgłoszono **25 dzieci** z niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych. W przypadku 3 dzieci koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wskazał zasadność kwalifikacji dzieci do adopcji. Zgodnie z decyzją komisji kwalifikacyjnej Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach, żadne dziecko nie uzyskało kwalifikacji do wszczęcia procedury adopcyjnej.

Ponadto do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Katowicach w 2021 r. zgłoszono **10 dzieci** z zawodowych rodzin zastępczych i wszystkie uzyskały kwalifikację do adopcji.

2. Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy

Przepisy art. 132-134 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej regulują konieczność oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej, niż co 3 lata.

W przypadku negatywnej oceny rodziny zastępczej, kolejna ocena jest dokonywana nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku kolejnej negatywnej ostatecznej oceny organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje do sądu wnioski o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej.

3. Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.

W 2021 r. **8 rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych** otrzymało łącznie **12 ocen negatywnych**. W przypadku 4 rodzin zastępczych były to kolejne oceny negatywne, jednak nie formułowano wniosku do sądu o ich rozwiązanie, lecz zobowiązano rodziny do podjęcia określonych działań – np. do podjęcia pracy, poprawy warunków bytowych. W przypadku 4 rodzin zastępczych złożono w sądzie łącznie 8 wniosków o zmianę zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz o rozwiązanie rodzin zastępczych lub ustanowienie nadzoru kuratora sądowego z powodu:

- niewywiązywania się przez rodzinę zastępczą z ustaleń i zobowiązań;
- niespełniania podstawowych warunków wynikających z ustawy (m.in. brak stałego źródła dochodu, orzeczona eksmisja);
- niskich umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych oraz braku gotowości do podnoszenia kompetencji i kwalifikacji wychowawczych.

W przypadku 3 dzieci (3 rodziny) sąd stwierdził brak merytorycznych podstaw do zmiany zarządzeń wychowawczych, a przypadku 2 dzieci (2 rodziny) sąd postanowił o umieszczeniu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej, z kolei w przypadku 1 dziecka (1 rodzina) sąd nie wydał postanowienia, lecz przeprowadził posiedzenie dyscyplinujące nieletniego. Ponadto wobec 2 dzieci (2 rodziny) sąd ustanowił nadzór kuratora.

Dodatkowo w 2021 r. 2 rodziny podjęły decyzję o rezygnacji z powierzonej im roli i wniosły do sądu o rozwiązanie rodziny zastępczej. Z tego powodu 2 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Ponadto 1 dziecko z 1 rodziny zastępczej umieszczono w placówce opiekuńczo - wychowawczej z powodu choroby rodziny zastępczej, uniemożliwiającej dalsze pełnienie funkcji.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka, w tym: - stwierdzających brak zasadności dalszego pobytu dziecka w dotychczasowej pieczy zastępczej	574 w tym 85 w zawodowych rodzinach zastępczych 6	553 w tym 100 w zawodowych rodzinach zastępczych -
2	Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych, w tym: - negatywnych	114 12	94 -
3	Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą, ogółem w tym:	49 w tym 20 z zawodowych RZ	40 w tym 30 z zawodowych RZ
	- powrót do rodziny pochodzenia	5 w tym 2 z zawodowych RZ	5 w tym 5 z zawodowych RZ
	- adopcja	11 w tym 11 z zawodowych RZ	15 w tym 15 z zawodowych RZ
	- piecza instytucjonalna	6	-
	- zmiana rodziny zastępczej	5 w tym 4 z zawodowych RZ	6 w tym 6 z zawodowych RZ
	- powierzenie w pieczę	2 w tym 2 z zawodowych RZ	2 w tym 2 z zawodowych RZ
	- usamodzielnienie	20	12

		w tym 1 z zawodowej RZ	w tym 2 z zawodowych RZ
	- inne (jakie)		
	▪ wyprowadzenie się do innego miasta	3	-
	▪ śmierć rodziny zastępczej	1	-

Komentarz do powyższych danych:

Zmniejszenie liczby ocen sytuacji dziecka i zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej wynika bezpośrednio z wieku wychowanków, pozostających w rodzinach zastępczych. Sukcesywnie zwiększa się bowiem liczba dzieci powyżej lat 3, które przebywają w spokrewnionych i niezawodowych rodzinach zastępczych. Ponadto w 2021 r. 19 dzieci osiągnęło pełnoletność i zdecydowało się pozostać w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub rozpocząć proces usamodzielnienia się. Z kolei na utrzymującą się wysoką liczbę ocen, sporządzanych w zawodowych rodzinach zastępczych, duży wpływ ma rotacja dzieci oraz fakt, iż w zawodowych rodzinach zastępczych umieszczane są dzieci poniżej 3 roku życia.

W 2021 r. sporządzono mniej niż w latach ubiegłych – 12 negatywnych ocen rodzin zastępczych, co jest bezpośrednim efektem zintensyfikowanej pracy z rodzinami, prowadzonej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i specjalistów, zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach. Celem pracy z rodzinami zastępczymi jest wzmacnianie ich zasobów i kompetencji, budowanie relacji oraz zwiększanie otwartości na rozwiązywanie bieżących problemów. Wszystkie podejmowane do tej pory działania będą nadal kontynuowane.

W 2021 r. tylko 5 dzieci (w tym 2 dzieci z zawodowych rodzin zastępczych) powróciło do rodziny naturalnej, co może wskazywać na potrzebę podejmowania bardziej intensywnej pracy z rodzicami naturalnymi dzieci oraz ich stałego motywowania do współpracy - w formie bezpośredniego wsparcia asystentów rodziny i rodzin wspierających, a także w formie uczestniczenia w treningach i programach podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

CEL SZCZEGÓŁOWY 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej

1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletności rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej:

- świadczenia na kontynuowanie nauki,
- świadczenia na usamodzielnienie,
- świadczenia na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna.

Osobom usamodzielnianym na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przysługuje wsparcie ekonomiczne oraz inne formy wsparcia ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania w mieście Katowice wypełnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielali różnych form pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej. Pozostali usamodzielniani wychowankowie (w tym wychowankowie rodzin zastępczych i placówek, nieobjęci pomocą i wsparciem koordynatora), w 2021 r. korzystali ze wsparcia pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej. W 2021 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Katowicach oraz koordynator Działu ds. Rodzin z Dziećmi współpracowali ze **142 usamodzielnianymi wychowankami**,

spośród których 43 wychowankom udzielono indywidualnego wsparcia, w większości - w uzyskaniu dostępu do pomocy prawnej oraz psychologicznej oraz w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2021 r.	Prognoza na 2022 r.
1	Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki*	146	146
2	- wydatki na świadczenia na kontynuowanie nauki dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej	659 863,72 zł	662 922,00 zł
	Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie*	25	47
	- wydatki na świadczenia na usamodzielnienie dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej	110 882,04 zł	271 924,00 zł
3	Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy w formie rzeczowej*	22	53
	- wydatki na świadczenia w formie rzeczowej dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej	48 704,47 zł	87 910,00 zł
4	Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej, którym koordynatorzy udzielili wsparcia ogółem w tym:	43**	37
	- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	18	12
	- w uzyskaniu zatrudnienia	3	5
	- w uzyskaniu dostępu do pomocy prawnej i psychologicznej	26	27

*w liczbie wychowanków, którzy skorzystali z poszczególnych form pomocy uwzględniono również wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej

**jeden wychowanek może korzystać z kilku form wsparcia

Komentarz do powyższych danych:

Wychowankowie, którzy z uwagi na osiągnięcie pełnoletności opuszczają rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej, objęci zostali wsparciem i pomocą, w tym finansową. Wychowankowie mają możliwość korzystania z kilku form pomocy jednocześnie. Ogólna wysoka wartość wydatków na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków wynika bezpośrednio z rosnącej z roku na rok liczby usamodzielnianych wychowanków a ponadto – w 2021 r. świadczenia zostały zwaloryzowane.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2022 r. będzie kontynuował udzielanie wychowankom jednocześnie pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy rzeczowej, ponieważ pozwala to na

bardziej racjonalne wykorzystanie środków w przypadku konieczności wyposażenia pierwszego własnego mieszkania. W zależności od indywidualnych potrzeb wychowanek pomoc może być przyznawana w kilku etapach, dlatego nie oblicza się średniego świadczenia, gdyż nie odzwierciedla ono kwoty faktycznie przyznanej i realizowanej pomocy na rzecz każdego wychowanek. Jeden wychowanek w zależności od formy i okresu pozostawania w systemie pieczy zastępczej może otrzymać **1 865,00 zł** lub **3 730,00 zł** lub **7 458,00 zł** pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz **1 695,00 zł** lub **3 390,00 zł** pomocy rzeczowej. Świadczenie na kontynuowanie nauki wynosi obecnie **566,00 zł** miesięcznie.

KOSZT REALIZACJI „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na realizację powierzonych zadań, związanych z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz zadań związanych z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków, opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach miał zabezpieczone środki w planie finansowym.

Ogólny koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023” za 2021 r. wyniósł **7 597 853,89 zł**. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj wydatku	2021 r. (zł)	Prognoza na 2022 r. (zł)
1	Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej* Zadania: 1.Kolportaż ulotek oraz plakatów na terenie miasta, propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w mediach, stała informacja na stronie internetowej MOPS Katowice oraz organizacja wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze.	-	-
2	Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów* Zadania: 1.Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie. 2.Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.	19 640,00	20 140,00
3	Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej* 1.Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów, dotyczących osób: -zakwalifikowanych do pełnienia funkcji	-	-

	rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, -pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.	-	-
4	<p>Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji</p> <p>Zadania:</p> <p>1.Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.*</p> <p>2.Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.*</p> <p>3.Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka, - pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka, - dodatek na dziecko niepełnosprawne, - dofinansowanie do wypoczynku, - dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania, - dofinansowanie kosztów remontu mieszkania zawodowej rodziny zastępczej 	-	-
		4 216 929,28	4 024 142,00
	- jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka,	16 905,00	20 000,00
	- pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka,	3 979 605,71	3 754 350,00
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne,	90 718,50	89 892,00
	- dofinansowanie do wypoczynku,	8 900,00	15 000,00
	- dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania,	114 552,18	128 900,00
	- dofinansowanie kosztów remontu mieszkania zawodowej rodziny zastępczej	6 247,89	16 000,00
5	<p>Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych</p> <p>Zadania:</p> <p>1.Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Żaden z kandydatów nie może przekraczać wieku 55 lat.*</p> <p>2.Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze:</p>	-	-
		829 714,67	1 025 615,00

	-wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	690 817,90	846 378,00
	-składki na ubezpieczenie społeczne pracodawcy	119 698,14	147 778,00
	-składki na Fundusz Pracy pracodawcy	13 637,27	20 736,00
	-wpłaty na PPK**	5 561,36	10 723,00
6	Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych* Zadania: 1.Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka. 2.Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy. 3.Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.	- - -	- - -
7	Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej Zadania: 1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletniości: • rodzinne • instytucjonalne formy pieczy zastępczej: - świadczenia na kontynuowanie nauki, - świadczenia na usamodzielnienie, - świadczenia na zagospodarowanie, - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,* - pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,* - pomoc prawna i psychologiczna.*	819 450,23 527 001,75 292 448,48 659 863,72 110 882,04 48 704,47 - - -	1 022 756,00 672 756,00 350 000,00 662 922,00 271 924,00 87 910,00 - - -
8	Kwota zaplanowana na bieżącą działalność Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach na dany rok*	1 712 119,71	1 771 223,00
9	Calkowity koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”	7 597 853,89	7 863 876,00

* Wszystkie zadania zaznaczone gwiazdką realizowane są w ramach bieżącej działalności Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach

**wpłata na PPK- zadanie wprowadzone w kwietniu 2021 r.

PODSUMOWANIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie powinny być umieszczane dzieci poniżej 10 roku życia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator pieczy zastępczej, w 2021 r. realizował zaplanowane w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023” działania, mające na celu pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej, co w perspektywie długofalowej powinno prowadzić do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także skrócić czas oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego. Nie można przy tym nie zauważyć wpływu sytuacji związanej ze stanem epidemii na ilość zgłaszających się kandydatów, gotowych osobiście uczestniczyć w procesie kwalifikacyjnym i szkoleniach dla pozytywnie zaopiniowanych kandydatów. Z kolei dobrze funkcjonujące rodziny zastępcze nie są obecnie gotowe do podejmowania szerszych kontaktów i przyjmowania w pieczę zastępczą kolejnych dzieci lub uczestniczenia w procesie przekształcenia w zawodowe rodziny zastępcze.

Dzięki realizacji zaplanowanych działań, w 2021 r. do rodzin zastępczych przyjęto 59 dzieci (w tym 18 do zawodowych rodzin zastępczych). Jednocześnie 49 dzieci (w tym 20 z zawodowych rodzin zastępczych) opuściło system rodzinnej pieczy zastępczej. Dobrym sposobem na zapewnienie pieczy zastępczej większej ilości potrzebujących dzieci jest dążenie do pełnego wykorzystania miejsc w zainteresowanych tego typu współpracą niezawodowych rodzinach zastępczych (przepisy dopuszczają jednoczesny pobyt w rodzinie zastępczej 3 dzieci) oraz motywowanie dobrze funkcjonujących rodzin zastępczych do przyjęcia kolejnych dzieci po usamodzielnieniu dotychczasowych wychowanków. Ponadto ważne są regularne działania motywujące wybrane, bardzo dobrze wypełniające obowiązki opiekuńcze i wychowawcze rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe, do przekształcenia w przyszłości w zawodowe rodziny zastępcze. Wymaga to kontynuacji pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów i pedagoga, którzy wspierają rodziny w podjęciu niełatwej decyzji o przyjmowaniu kolejnych dzieci.

W 2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach z powodzeniem realizował „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, którego głównym celem jest rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej. Na terenie miasta Katowice w przeciągu całego roku funkcjonowało 306 rodzin zastępczych, w tym 8 zawodowych. Ogółem zapewniono opiekę i wychowanie 459 dzieciom (w tym 53 dzieci przebywało w zawodowych rodzinach zastępczych).

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zapewniali rodzinom oraz przebywającym w nich dzieciom stałe wsparcie, w tym psychologiczne, pedagogiczne oraz prawne. Sporządzono 574 szczegółowe analizy sytuacji poszczególnych dzieci (w tym 85 w zawodowych rodzinach zastępczych) oraz 114 ocen rodzin zastępczych, w tym 12 negatywnych, a na ich podstawie wnioskowano odnośnie zasadności dalszego pobytu.

W 2021 r. w wyniku wspólnych działań rodzin zastępczych i koordynatorów 11 dzieci (wszystkie z zawodowych rodzin zastępczych) adoptowano, 20 wychowanków usamodzielniało się (w tym 1 z zawodowej rodziny zastępczej), a tylko 5 dzieci (w tym 2 z zawodowych rodzin zastępczych) mogło powrócić do swoich rodziców. Pracę z rodzicami dzieci przebywających w pieczy zastępczej, prowadzą asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni. Działania naprawcze w większości przypadków wymagają wielu lat intensywnych, niełatwych starań ze strony rodziców, ale przede wszystkim – zrozumienia swojej sytuacji, wyrażenia gotowości do zmian i pozostawania w stałym kontakcie z pracownikami służb wsparcia rodziny.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, mimo utrzymującego się stanu epidemii, z powodzeniem realizowali zadanie, polegające na umożliwieniu rodzinom zastępczym podnoszenia ich kwalifikacji oraz nawiązywania i utrzymywania wzajemnych kontaktów. Przeprowadzono szkolenie, którego tematyka została dostosowana do zgłaszanych przez rodziny zastępcze potrzeb, a dodatkowo od kilku lat funkcjonuje otwarta grupa wsparcia dla rodzin zastępczych. Podczas spotkań grupy wsparcia rodziny zastępcze mają możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami w radzeniu sobie z trudnościami i problematycznymi zachowaniami dzieci, umieszczonych w pieczy zastępczej. Z uwagi na specyfikę działania zawodowych rodzin zastępczych, grupa ta spotyka się oddzielnie. W 2020 r. z uwagi na stan epidemii i znaczne ograniczenia kontaktów społecznych, nie było możliwości regularnej organizacji spotkań, ale w zamian rodziny zastępcze (w tym zawodowe) w sposób zdalny korzystały z porad i rozmów wspierających.

Mając na uwadze trud i osobiste poświęcenie oraz zaangażowanie rodzin zastępczych, z okazji obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, rokrocznie organizowano uroczyste obchody. Stan epidemii uniemożliwił

realizację zaplanowanej na ten rok konferencji i imprez towarzyszących, jednakże w 2021 r. rodzinom zastępczym przekazano życzenia Prezydenta Miasta Katowice.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w kolejnych latach będzie kontynuował działania zarówno wspierające obecnie funkcjonujące rodziny zastępcze, jak też nakierowane na pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Sporo uwagi zostanie poświęconych szkoleniom, podnoszącym kwalifikacje i rozwijającym kompetencje rodzin zastępczych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt.1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 182 ust.1 powołanej wyżej ustawy, zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.), zobowiązany jest do składania Prezydentowi Miasta Katowice corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka, będącego organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w mieście Katowice. Jednym z zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2021 roku była realizacja „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w załączeniu przedkłada sprawozdanie, ukazujące działania podejmowane w 2021 roku. Przyjętym priorytetem w okresie sprawozdawczym było rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej. Realizacja programu poza ustawowym obowiązkiem, miała na celu zwiększenie dostępności usług rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z miasta Katowice.

Cele szczegółowe programu obejmują przede wszystkim:

- 1.Promocję rodzinnych form pieczy zastępczej.
- 2.Szkolenie i kwalifikację kandydatów.
- 3.Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej.
- 4.Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji.
- 5.Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.
- 6.Ocenę sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych.
- 7.Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą zapewnia pracę z rodziną, umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Sukcesywne zwiększenie liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej umożliwi realizację zapisu art. 232 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które nakazują nieumieszczanie od 1 stycznia 2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dzieci poniżej lat 10. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, jako organizator pieczy zastępczej realizuje zaplanowane w Programie działania mające na celu pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej, co w perspektywie długofalowej doprowadzi do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz skróci czas oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego.

W 2021 roku podczas realizacji zadań, wynikających z „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z podmiotami zewnętrznymi (sądami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi), dzięki którym było możliwe sprawne funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej.